

HJORTRON, jörtrånn, n. 3. Det vålsmakliga bäret af Hjortronbusken. — Kallas äfv. Multer, Multbär, Myrbär, Julbär, Snattron. — *Ss. H-syllt.*

HJORTRONBUSKE, m. 2. pl. — *buskar.* Liten buskväxt, i stora mossar, med rak stjelk, krypande rot och hvita blommor; frukten kallas Hjortron. *Rubus Chamæmorus.*

HJORTSJUKA, f. sing. Ett slags kramp, som angriper hästar, mindre ofta hundar och svin.

HJORTSKINN, n. 3. Se *Hjorthud* och *Hjortläder.*

HJORTSPRÅNG, n. 3. Språnget (ett ben) i hjortens häl.

HJORTSTIG, m. 2. Stig, upptrampad af hjortar, der de vanligen gå fram.

HJORTSVIN, n. 3. Djur af Idislarne, högt som ett rådjur, med knölig, gråbrun hud och lång svans med gråbrun tofs, långa, smala betar, de i öfra käftan bågformigt uppstående som ett par horn. Finnes på Celebes och Moluckerna. *Sus Babirusa.*

HJORTTALG, m. sing. Den hvita, fasta, utsmälta talgen af hjort, som begagnas till salvor och plåster.

HJORTTRÖST, f. sing. Ört, som växer vid vatten, med rödletta blommor och grenig blomvippa i toppen. *Eupatorium cannabinum.*

HJUL, júl, n. 3. Platt, cirkelrund maskin, som vrider sig omkring sin axel och derigenom frambringa, fortplantar eller lättar en rörelse. *H-et på en vagn, en spinnrock, en sporre. H. i ett vattenverk, en qvarn, ett ur. Fara omkring som ett h. Förä på h., på hjuldon. (Fig.) Lyckans h., lyckans ostadighet, skiftningar. (Ord-stäffe) Som femte h-et under vagnen, till intet nyttig. Stegel och h., se Stegel. — Ss. H-formig, -lik.*

HJULA, v. n. 1. Springa omkring i luften på händer och fötter som ett hjul.

HJULARM, m. 2. Från axeln af ett vattenhjul utgående arm, hvarvid hjulringen är fästad.

HJULAXEL, júlax'l, m. 2. pl. — *axlar.* Axel (bem. 3), hvaromkring ett hjul rör sig.

HJULBENT, a. 1. Som har beggedera benen krökta utåt sidan.

HJULBOCK, m. 2. Underlag, hvarpå ändan af en hjulstock hvilat.

HJULBORR, m. 2. Borr till utborrning af hjulbössor.

HJULBÄRARE, m. 3. Ett infusionsdjur, toppformigt, med tvenne hjullika, hårkantade bihang nära munnen. Rotifer vulgaris.

HJULBÖSSA, f. 1. Det utborrade runda hålet på ett hjulsnaf, hvaruti hjulet vrider sig omkring axeln.

HJULDON, n. sing. Körredskap med hjul (till skilnad ifrån slädar och kälkar).

HJULEKRA, f. pl. — *ekrar.* (i sing. ursprungl. och rätteligen *Eker*) Se *Ekra.*

HJULFÖRE, se *Vagnsföre.*

HJULGÅNG, m. 2. Omkretsen af det rum, hvarin ett hjul löper omkring.

HJULHAKE, m. 2. pl. — *hakar.* Hake, hvarmed i svåra backar hjulet på en vagn hämmas, så att det icke löper omkring, utan släpar och således saktar farten.

HJULHUS, n. 3. 1) Litet hus, som innesluter hjulen till ett vattenverk. — 2) Den plats emellan stommens begge bottnar i ett fickur; der hjul och fjädrar hafva sitt läge.

HJULKRANS, m. 2. Yttre kanten på ett vattenhjul, vid hvilken hjularmarna äro fästade.

HJULLINIE, f. 3. Se *Cykloid.*

HJULLÅS, n. 3. *H. till en bössa*, fordom brukligt bösslås med tandadt hjul af stål, hvilket medelst en slagfjäder sattes i hastig rörelse, då det genom friktion ermut den tätt invid anbragta flintan antände fängkrutet.

HJULLÅSBÖSSA, f. 1. — *GEVÄR*, n. 3. Bössa, gevär med hjullås.

HJULLÖT, jül-löt, m. 2. Benämning på hvardera af de särskilda krokiga trästycken, af hvilka ringen på ett vagnshjul eller kransen på ett vattenhjul är hopfogad.

HJULMAKARE, m. 3. En, hvars yrke är att förfärdiga vagnshjul.

HJULNÅL, f. 2. Se *Hjulspik.*

HJULPINNE, m. 2. pl. — *pinnar.* Krökt jernpinne, nästan i form af ett S, som isättes vid ändan af en hjulaxel, för att ej hjulet må gå af axeln.

HJULRING, m. 2. Yttre ringen på ett vagnshjul, hopfogad af lötar.

HJULSKENA, f. 1. Benämning på hvardera af de jernskenor, hvarmed ringen af ett vagnshjul utkring besläs.

HJULSKO, m. 3. pl. — *skor.* En med en urhåkad ränna försedd pjäs af trä eller jern, som vid branta backar fästes under ett af hjulen på en vagn, för att sakta farten utföre.

HJULSKÅFVEL, m. 2. pl. — *skåflar.* Skåfvel på ett vattenhjul, hvarmed vattnet undandrives, då hjulet är i gång.

HJULSKÄRNINGSMASKIN, m. 3. Se *Skärtyg.*

HJULSMÖRJA, f. 1. Smörja, hvarmed vagnshjul smörjas.

HJULSNAF, m. 2. pl. — *snafvar.* Innersta delen af ett vagnshjul, hvarifrån ekrarne utgå till ringen.

HJULSPIK, m. 2. Stor, grof spik med bredt, flatt hufvud, som användes till skenorans fästande på ringen af ett vagnshjul.

HJULSPÅR, n. 3. Spår af vagnshjul.

HJULSTOCK, m. 2. Stock, intappad i midten af ett vattenhjul, och som med detta drives omkring samt sätter ett vattenverk i gång.

HJULSTOL, m. 2. Se *Studel.*

HJULTAPP, m. 2. Tapp på en hjulstock; äfv. tapp på hjul utan stock.

HJULVERK, n. 3. Samteliga hjulen i ett vattenverk.

HM! int. Oartikuleradt läte, som framstöttes emellan tänderna, med tillsluten mun, och betecknar flerehanda sinnesrörelser, såsom: förvåning, öfverraskning, förundran, harm, ovilja, o. s. v.

HO? pron. inter. sing. oböjligt. Nyttjas som substantiv i stället för Hvem, mest i biblisk och predikostil.

HO, m. 2. Urhålkadt stycke trä, antingen större, af en stock, eller mindre, till att deri slå vatten, drank, skulor o. s. v., åt kreatur.

HOAJ! hååj. Utrop till sjös, för att på afstånd väcka uppmärksamhet.

HOBOJA, håååja, f. 1. (pop. o. skämtv.) Se *Oboe.*

HOBOIST, håååsst, m. 3. Se *Oboist.*

HOCUS POCUS, se *Hokus.*

HOF, hov, m. 2. pl. *hofvar.* I. Den hornartade beklädnaden på nedersta delen af vissa däggdjurs fötter, då den ej är klufven, t. ex. på hästar. *Full h., se Hofsträng.*

HOF, hov, n. sing. oböj. II. (af gamla ordet *Hæva*, passa, anstå) Hvad som är passande och tillbörligt. *Utan allt h. Utan h. och mätta.*